

SAE Nieuwsbrief

SAE nieuws is een uitgave van de Stichting Academisch Erfgoed en verschijnt 3 keer per jaar.

Juni 2011 | nummer

30

“Back to the future” met professor Bleuland

Bij de vernieuwde presentatie in het Bleulandkabinet in het Universiteitsmuseum Utrecht wordt in samenwerking met de Hogeschool Utrecht (crossmedia) een interactieve ‘dialogotafel’ ontwikkeld. Prof. Jan Bleuland (1756-1838) en zijn verzameling preparaten staan hierbij centraal.

Via twee monitoren op een speciaal vervaardigde tafel spreekt een medicus en tijdgenoot van de hooggeleerde Bleuland met zijn collegae uit 2011 en 2030. Zij vergelijken de behandelingsmethoden, discussiëren hierover en leren van elkaar. Professor Bleuland is gastheer in zijn eigen kabinet. De bezoekers krijgen de mogelijkheid via een horizontaal touchscreen keuzes te maken en ze worden uitgenodigd mee te denken met de medici.

worden veranderingen in de geneeskunde duidelijk. We leren dat de medicus uit 1820 een scherp observator is en dat in die tijd zintuigen bij de diagnostiek een veel prominentere rol hebben gespeeld dan tegenwoordig. De bezoeker kan waarnemen dat er een verschuiving optreedt van geen behandeling in 1820, naar chirurgisch ingrijpen in 2010 en vermoedelijk naar een medicamenteuze behandeling in 2030. Uiteraard niet alleen triomf voor de hedendaagse geneeskunde. Bleuland maakt een scherpe analyse van de ziektebeelden en dank zij zijn oplettendheid en van zijn tijdgenoten zijn er rond 1820 al heel wat data bekend van de besproken ziekten.

Door deze innovatieve manier van crossmediaal presenteren zal de bezoeker zich meer betrokken voelen bij de professor, bij de patiënt en de behandeling.

De dialogotafel is vanaf 1 juni in het Universiteitsmuseum te bewonderen.

Reina de Raat,

conservator medische collecties, Universiteitsmuseum Utrecht

Verschuiving in aanpak

Bleuland was vanaf 1795 hoogleraar anatomie, fysiologie, vergelijkende anatomie en verloskunde te Utrecht, eerder was hij stadsdokter in Gouda en hoogleraar in Harderwijk. In die periode heeft hij veel patiënten gezien en behandeld. Enkele van deze patiëntenverhalen vormen het uitgangspunt voor de dialogen. Er wordt hierin aandacht besteed aan oncologie, infectieziekten en neurologische afwijkingen.

Door deze medici uit verschillende tijden met elkaar te laten praten,

Toetreding VU Amsterdam

De SAE is blij te kunnen melden dat ook de VU heeft besloten toe te treden tot de stichting. Binnen de Universiteitsbibliotheek van de VU bestaat sinds enige tijd een cluster academisch en cultureel erfgoed: de VU wil het eigen erfgoed een duidelijk gezicht geven. Hierover verscheen reeds een artikeltje in SAE-nieuwsbrief 28.

Esther Boeles,

coördinator sae

Zitten op een goudmijn

Al ons erfgoed was ooit helemaal geen erfgoed. Wat wij nu academisch erfgoed noemen was niet meer dan een onopvallend onderdeel van het heden. Een lezing in een collegezaal, een tekening tijdens een vergadering, een instrument dat achteloos gebruikt wordt. Alles wat wij om ons heen hebben, is toekomstig erfgoed, maar daar staan wij geen seconde bij stil. Eén van de oudste natuurkundige instrumenten die de Groningse universiteit in bezit heeft, stamt uit de achttiende eeuw. We zouden nu reusachtig blij zijn met alle andere voorwerpen die de hoogleraren en studenten toen om zich heen hadden. Maar het meeste hebben we nu niet meer, omdat de mensen uit die tijd, net als wij, er niet bij stilstonden dat het om toekomstig erfgoed ging. Wetenschappers staan in zeker opzicht volstrekt onverschillig tegenover de voorwerpen die ze gebruiken. Die zijn voor hen geen doel, maar middel. Het zijn meer of minder efficiënte hulpmiddelen voor de verwerving van nieuwe kennis of voor de overdracht van kennis op anderen. Zolang die middelen goed werken en er resultaten mee geboekt worden, zijn ze voor de onderzoeker buitengewoon belangrijk en worden ze met de uiterste zorg omringd. Zodra ze hun doel niet meer dienen, gaat alle aandacht over op de nieuwe middelen. Het oude is dan ballast geworden. Wat ermee gebeurt, interesseert de onderzoekers weinig meer. Dat zij op een goudmijn van toekomstig cultureel erfgoed zitten, komt niet bij hen op. Wij mogen die voorwerpen uit het verleden echter niet veronachtzamen. Zij tonen ons niet alleen de stoffelijke overblijfselen van het werk dat de wetenschappers van toen verricht hebben, maar zij representeren ook de wijze waarop hun vernuft zich vorm gaf.

Prof. Dr. F. (Frans) Zwarts,
oud Rector Magnificus Universiteit van Groningen

Update Unicum

Op 27 september 2011 zal er weer een voorlichtingsbijeenkomst plaatsvinden rond Unicum, onze gemeenschappelijke collectiewebsite. Uitnodigingen volgen, maar zet de datum vast in de agenda! Locatie is de UB Amsterdam.

Het programma zal er ongeveer als volgt uitzien:

Ochtend (voor iedereen toegankelijk):

Toelichting op de manier waarop Unicum zich zal verhouden tot Europeana;

Presentatie (onder voorbehoud) van de collectiewebsite van het Nationaal Glasmuseum (<http://www.nationaalglasmuseum.nl>).

Foto: RUG

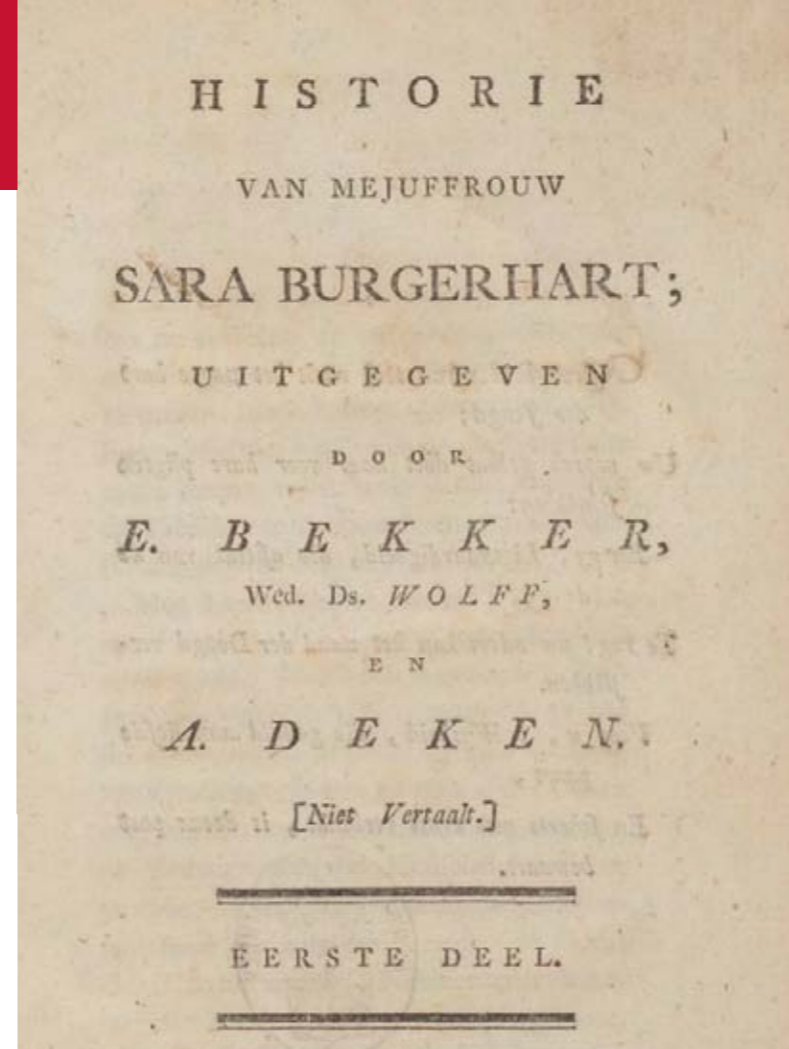

Middag (besloten):

Cursus onderwerpsontsluiting voor de deelnemers aan Unicum, verzorgd door Aad van Duijn, coördinator Onderwerpsontsluiting UB Amsterdam.

Houd voor exacte informatie over tijd, plaats en programma www.academischerfgoed.nl in de gaten. Alvast aanmelden? Dat kan via sae@uva.nl.

- Op 14 november is er weer een SAE-bijeenkomst, in samenwerking met het Universiteitsmuseum Groningen en de VSC. Het onderwerp is: Kunst en Wetenschap. Het programma volgt nog. Locatie: Universiteitsmuseum Groningen.

Tienduizend historische boeken online

Op 26 mei 2011 presenteerden de bibliotheken van de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Leiden en de Koninklijke Bibliotheek de website Early Dutch Books Online. Deze website geeft toegang tot meer dan 10.000 gedigitaliseerde boeken uit de periode 1780-1800, de woelige tijd van de Vierde Engels-Nederlandse Oorlog, de Franse

Revolutie en de Bataafse Republiek. Tot de gratis te downloaden boeken behoren onder meer populaire uitgaven zoals griezelenromans, toneelstukken, liedbundels, erotische romans, maar ook literaire hoogtepunten zoals de briefroman Sara Burgerhart van Betje Wolff en Aagje Deken. Alles wat de Nederlander eind achttiende eeuw bezighield is hiermee voor iedereen beschikbaar.

Op weg naar een onderzoekslaboratorium voor de Geesteswetenschappen

Early Dutch Books Online is een eerste stap in de richting van een omvangrijk digitaal onderzoekslaboratorium voor de Geesteswetenschappen, een initiatief van SAE en UKB onder de naam Libratory. Hierin zullen onder andere alle in Nederland uitgekomen drukwerken en geschreven bronnen worden opgenomen. Door grootschalige digitalisering kan er een essentiële bijdrage geleverd worden aan nieuwe vormen van onderzoek en onderwijs en aan de ontwikkeling van zogenaamde e-humanities.

Symposium en publiekslezing

De lancering van de website werd vooraf gegaan door een symposium, mede georganiseerd door de Werkgroep 18e Eeuw. Het werd een levendige dag, waarbij onderzoekers en studenten uit diverse

disciplines hun visie gaven op de nieuwe mogelijkheden van massadigitalisering. Duidelijk werd dat zij allen zitten te springen om meer: meer teksten, meer mogelijkheden, betere OCR.

De publiekslezing na afloop werd gegeven door Wijnand Mijnhardt, die met zijn oratorische talenten opnieuw duidelijk maakte hoe belangrijk dergelijke projecten zijn voor onderzoekers. Theo Mulder van de KNAW gaf vooral het belang aan van gezamenlijke initiatieven. Maar de dag was niet alleen leerzaam en inspirerend; de lancering werd opgevrolijkt door Bataafse liedjes, afkomstig uit boeken in de website. Zij werden uitgevoerd door een ensemble onder leiding van Simon Groot, conservator muziekgeschiedenis bij de UvA.

Marike van Roon,
adjunct-hoofdconservator Bijzondere Collecties UvA

www.EarlyDutchBooksOnline.nl

Het academisch geheugen

Op de zonovergoten woensdag van 20 april vond in Amersfoort het SAE-symposium "Het academisch geheugen" plaats, met in de middag de 8ste Dijksterhuislezing. Dagvoorzitter was oud KB-directeur Wim van Drimmelen. De bijeenkomst vond plaats in een comfortabele zaal van het gebouw van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

De vraag die centraal stond op dit symposium, was die naar de verwachte of gewenste toekomst van de collecties binnen de universiteiten. Dit bleek nog niet gemakkelijk te beantwoorden: niemand weet tenslotte hoe de universiteiten zich de komende 15

Douwe Draaisma spreekt de Dijksterhuislezing uit (foto: Monique Goemans).

jaar zullen ontwikkelen, welke ingrijpende verschuivingen in de academische cultuur – en in de maatschappij in het algemeen – nog zullen plaatsvinden die van invloed zullen zijn op de positie van het erfgoed.

Steph Scholten, directeur UvA Erfgoed, opende met een schets van de verschillende manieren waarop het erfgoed kan worden ingezet (van universitaire pr tot wetenschappelijk onderzoek). Naar zijn mening is de beste strategie voor de toekomst niet alles in te zetten op één van deze mogelijkheden. Elke universiteit zou op flexibele wijze, steeds de beste mix van betekenissen moeten geven aan haar collecties: de enige manier om de snel wisselende *zeitgeist* het hoofd te bieden.

Banden met de wetenschap

In de korte presentaties die volgden, werd duidelijk dat iedereen op de een of andere manier voelt dat intensievere samenwerking (binnen en buiten de universiteiten, op welk vlak dan ook), steeds belangrijker zal worden. Chantal Keijsper, hoofd Bijzondere Collecties van de UB Leiden, benadrukte het belang van verdere ontsluiting. Han Heijmans, verantwoordelijk voor de collecties van de TU Delft, pleitte voor een versterking van het historisch besef op de Technische Universiteit, dat de inbedding van de collecties zou moeten versterken. In de middagdiscussie met voorzitter van het CVB van de UvA, Karel van der Toorn, de rector van de TU Eindhoven, Hans van Duijn en SAE-voorzitter Willem Hendrik Gispen, kwam dit thema terug. Juist bij bèta- vakken zou er een inleidend college rond de geschiedenis van het vak gegeven moeten worden, waarbij de collecties ingezet kunnen worden.

Vlak voor de pauze vertelde Reina de Raat over het netwerk van medisch conservatoren, dat mag gelden als een best practice binnen

de wereld van het academisch erfgoed: de conservatoren stemmen onderling de collecties af en het netwerk heeft de banden met de wetenschap aangehaald, door een samenwerking aan te gaan met de landelijke artsenfederatie KNMG.

Het middagprogramma

Na de pauze sprak de Groningse hoogleraar Douwe Draaisma de Dijksterhuislezing uit. Deze hoogleraar in de geschiedenis van de psychologie legde een verbinding tussen zijn bevindingen over de werking van het geheugen (die hij ondermeer beschreef in zijn 'Vergeetboek') en de titel van het symposium 'het academisch geheugen'.

De dag eindigde met de eerdergenoemde paneldiscussie. De universiteitsbestuurders lieten weten het erfgoed een warm hart toe te dragen. Maar het was ook duidelijk dat een te uitgebreide, op zich zelf staande, museale functie binnen de universiteiten niet door iedereen even wenselijk geacht werd. Binnen die grenzen zullen de collecties zich dus moeten bewegen de komende jaren.

Esther Boeles,
coördinator SAE

Chemische procesontwerpen aan de TU Delft 1920-2000 in TU Delft Repository

Het belang van chemische ontwerpen

Bij de opleiding tot chemisch of biotechnologisch ingenieur aan de TU Delft werd vanaf 1920 een ontwerpproject van een chemische fabriek uitgevoerd door een groepje studenten in de eindfase van hun opleiding. Elk ontwerp betrof vooral de architectuur van het proces, niet het gedetailleerde mechanische ontwerp. De resultaten en uitgangspunten van een ontwerp opdracht werden gedocumenteerd in een ontwerp rapport. Er lag vaak een gezochte verbetering van een industrieel toegepast concept aan ten grondslag.

Dit studentenwerk, met de bijkomende imperfecties en leerervaringen, reflecteert op prachtige wijze de ontwikkeling van de Nederlandse procesindustrie. Er zijn in de afgelopen 80 jaar meer dan 3.000 van dergelijke ontwerp rapporten in het archief van de TU Delft terechtgekomen, waarvan de omvang in de loop de jaren sterk toenam. De ontwerpen verschoven in die periode van een ruimtelijke indeling naar een meer gedetailleerd mechanistisch ontwerp. De ontwerpen geven een accuraat economisch en technologisch tijdsbeeld van opdrachten en de ontwikkelingen van de Nederlandse procesindustrie in die periode. Ze laten tevens zien hoe de ontwikkeling van de chemische technologie en procesengineering als opkomend vakgebied is geweest en welke relaties de TU Delft met het bedrijfsleven onderhield.

Digitalisering

Chemische procesontwerpen waren tot voor kort slechts toegankelijk door het raadplegen van een papieren kaartenindex met zeer summiere informatie; aanvullende informatie moest gezocht worden in het bronmateriaal zelf. De fysieke bewaring was zo problematisch dat digitalisering de enige manier was om dit materiaal te behouden en toegankelijk te maken. TU Delft Library had met TU Delft Repository een informatiesysteem voor handen om het materiaal te beschrijven en presenteren.

Projectresultaten 1920-2000

Er zijn ruim 800 grootformaat tekeningen en 2.200 rapporten uit de periode 1920-2000 op hoogwaardige wijze gescand door Microformat Systems in Lisse. Vervolgens werd het materiaal bewerkt met OCR, die het gescande materiaal omzette in bewerkbare en doorzoekbare bestanden. De zware moederbestanden in TIFF werden naar het gebruiksvriendelijke JPEG formaat omgezet voor de presentatie aan het publiek. Voor het beschrijven van de ontwerpen werd gebruik gemaakt van reeds toegepaste metadata, aangevuld met specifieke trefwoorden.

Presentatie en vindbaarheid in TU Delft Repository

De ontwerpen in de procestechnologie zijn opgenomen in TU Delft Repository, een Open Access database van 25.000 publicaties, die de

output TU Delft in heden en verleden presenteert. Als subset hierbinnen zijn de ontwerpen gelabeld als *Procesontwerp-documenten uit de collectie Chemische procestechnologie*. Met behulp van een viewer kunnen de afbeeldingen op detailniveau worden bekeken en kunnen portable afdrucken gemaakt worden. Voor techniek-historici en chemici is met de toegankelijkheid van de ontwerpen een belangrijke bron ontsloten.

Han Heijmans/ Just de Leeuwe,
Tu Delft Library

Referenties:
<http://repository.tudelft.nl/>

Bijeenkomst Universeum

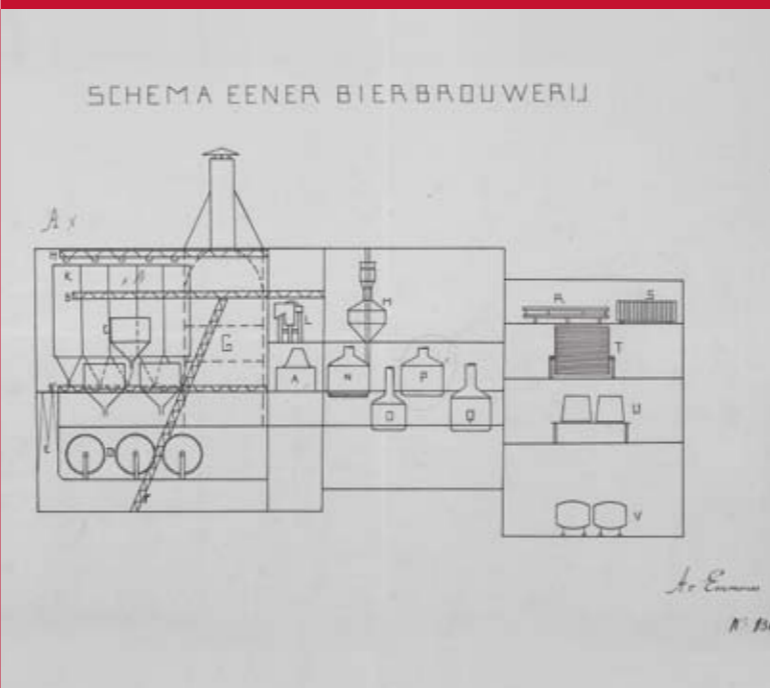
Van 26 tot en met 29 mei jl. vond de 12de bijeenkomst van Universeum plaats, dit keer in Padua. Het onderwerp van de bijeenkomst was: Planning University Heritage for the future. Er waren deelnemers uit vrijwel heel Europa. Een terugkerend thema was de vraag hoe de in gebruik geraakte collecties teruggebracht kunnen worden in de praktijk van het onderzoek en onderwijs. De abstracts van de sprekers zijn te downloaden op de website van Universeum.

Namens UvA Erfgoed sprak Steph Scholten, en namens de SAE heb ik een verhaal gehouden. De interesse in de manier waarop de universiteiten in Nederland samenwerken, blijkt behoorlijk groot te zijn.

Esther Boeles,
coördinator SAE

www.universeum.it

- De volgende bijeenkomst van Universeum (European Academic Heritage Network) vindt plaats in Trondheim (datum nog niet bekend).
- Dit najaar (21-15 september) is er een UMAC- congres in Lissabon, met als onderwerp: University Museums and Collections: University History and Identity.

Rubriek **Het favoriete object van:** **Jef Schaeps**

De watervallen van Tivoli

Het kiezen van een favoriet object uit een collectie van 12.000 tekeningen is eigenlijk geen doen. Te veel tekeningen dringen zich op die om een of andere reden bijzonder zijn. Daaronder deze prachtige tekening van de watervallen in Tivoli van Jan Brueghel de Oude (1568-1625). De kunstenaar heeft hier op onnavolgbare wijze een impressie geschetst van dit indrukwekkende landschap, iets ten oosten van Rome. De grote variatie in de penvoering, van uiterst dunne en subtiele lijntjes tot krachtige pennenstreken, en de vele gradaties van de toegevoegde kleuren, creëren een sfeerbeeld dat haast romantisch aandoet. Brueghel toont zich hier een fijnzinnig waarnemer van de natuur met een oog voor het overweldigende karakter van het natuurschoon.

Jan Brueghel reisde eind zestiende eeuw door Italië. En hoewel hij niet dezelfde faam geniet als zijn beroemdere vader, de oude Pieter Brueghel, was hij een van de beste landschapkunstenaars van zijn generatie. Het Italiaanse landschap is een belangrijk onderwerp in zijn oeuvre, maar Brueghel was net zo goed een meester in het vastleggen van de omgeving van Antwerpen, de stad waar hij het grootste deel van zijn leven woonde.

Een reis naar Italië was voor veel kunstenaars een onmisbaar deel van hun opleiding, vanaf het begin van de zestiende eeuw tot ver in de negentiende. Tivoli was een geliefde pleisterplaats. De combinatie van antieke bouwwerken, grandioze villa's met luisterrijke parken en de imponerende watervallen maakten dat het stadje een grote aantrekkingskracht uitoefende op tal van kunstenaars. Alleen in Leiden is al een twintigtal tekeningen uit verschillende eeuwen met motieven uit Tivoli te vinden. De tekening van Brueghel is daaronder een onmiskenbaar hoogtepunt.

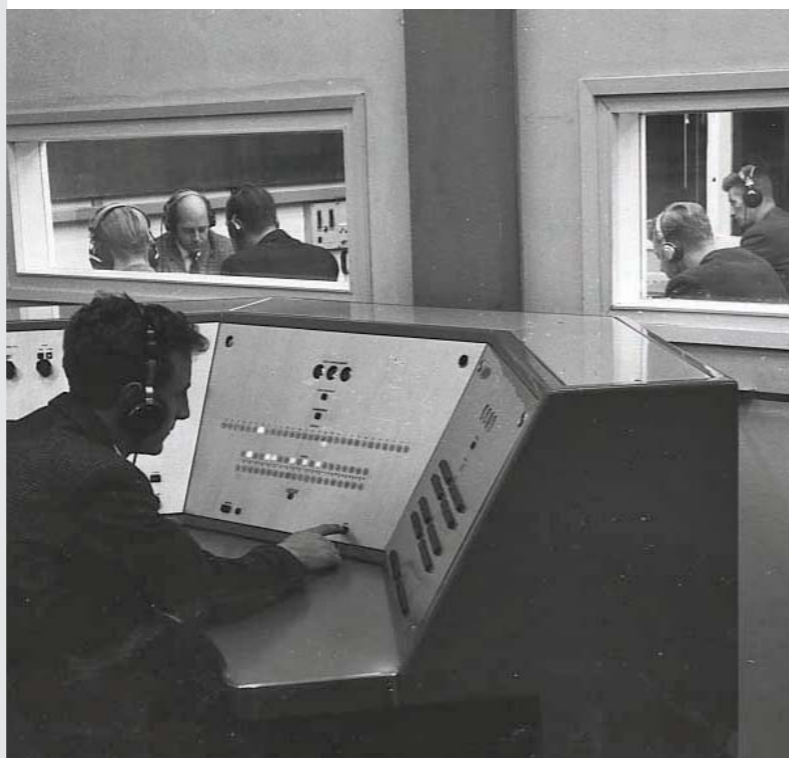
Jef Schaeps is conservator prenten en tekeningen bij de Universiteitsbibliotheek Leiden.

TU/e op spoor van erfgoed: de IPO-collectie

Van 1957 tot 2001 was aan de TU/e het Instituut voor Perceptie Onderzoek (IPO) gevestigd. Aan dit instituut, een joint-venture van de TU/e en Philips, vond onderwijs en onderzoek plaats op het terrein van ondermeer taal- en spraaktechnologie. Onderzoekers hielden zich bijvoorbeeld bezig met de kunstmatige weergave van de menselijke stem. Er werd apparatuur ontwikkeld om mensen met gehoor- en spraakhandicaps vooruit te helpen. Philips kon de onderzoeksresultaten gebruiken bij de ontwikkeling van audio-visuele apparatuur. Prof. Herman Bouma was vele jaren het 'gezicht' van het IPO.

Het archief van het IPO (documentair en beeld) berust intussen bij het Informatie Expertise Centrum (IEC) van de TU/e. Ook is in de loop der jaren een collectie apparatuur opgebouwd die werd gebruikt voor onderwijs en onderzoek. Het IEC gaat de komende tijd die collectie inventariseren om zo het beeld van het erfgoed van het IPO te completeren.

*Erik Geelen,
coördinator academisch erfgoed, TU/e*

Onderzoekslaboratorium IPO, ca. 1960. Collectie TU/e

Agenda

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Bijzondere Collecties

Oude Turfmarkt 129, Amsterdam

www.bijzonderecollecties.uva.nl

Toerist in de Gouden Eeuw. Amsterdam voor vijf duiten per dag t/m 4 september 2011

Amsterdam was in de zeventiende eeuw een zeer aantrekkelijke bestemming voor toeristen. De stad was op het hoogtepunt van haar macht en bood gastvrijheid, exotische koopwaar, kunst, cultuur, talloze herbergen en taveernen, concertzalen en huizen van plezier. Er was vrijheid en bruisende welvaart. De tentoonstelling plaatst de hedendaagse toerist in de schoenen van zijn voorganger uit de zeventiende eeuw en geeft alle informatie over stappen, winkelen, eten, hotels en bezienswaardigheden. Aan de hand van boeken, prenten en objecten uit de belangrijke Gouden Eeuw verzameling van de Bijzondere Collecties wordt getoond hoe bezoekers zich vermaakten in zeventiende-eeuws Amsterdam.

ALLARD PIERSON MUSEUM

Oude Turfmarkt 127, Amsterdam

www.allardpiersonmuseum.nl

Verboden Toegang. Geheimen van Egyptische Tempels t/m 14 augustus 2011

In de tentoonstelling waant de bezoeker zich in een tempel uit de Egyptische oudheid. Toegang tot een tempel was uitsluitend voorbehouden aan priesters, en verboden gebied voor gewone mensen. De tentoonstelling biedt aan de hand van verschillende godenbeeldjes een kijkje in de Egyptische godenwereld die met 1500 verschillende goden zeer uitgebreid was.

Hedendaags Klassiek

24 juni t/m 17 oktober 2011

De tentoonstelling is het resultaat van een uniek vijfjarig samenwerkingsverband tussen het Allard Pierson Museum, de Vriendenvereniging van het museum en de Stichting Beeldende Kunst (SBK) in Amsterdam. Onder de titel Goden, Graven en Kunstenaars lieten 55 moderne kunstenaars zich inspireren door de collectie klassieke oudheden van het Allard Pierson Museum. Hedendaags Klassiek toont de 55 linoleumprenten van deze kunstenaars in combinatie met enkele voorwerpen die als inspiratiebron dienden.

VRJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

Universiteitsbibliotheek

De Boelelaan 1105, Amsterdam

www.uvu.nl/bijzonderecollecties

Om des selfs voortreffelijkheid uyt het Engelsch vertaelt t/m 1 augustus 2011

Vanaf de zestiende eeuw verschenen duizenden titels om de godzaligheid van Nederlandse gereformeerde mensen en hun maatschappij te bevorderen. Ze werden in grote oplagen gedrukt. Deze tentoonstelling biedt een overzicht van deze Nederlandse vroomheidsliteratuur. De tentoonstelling is te bezichtigen tijdens de openingsuren van de studiezaal.

TU DELFT SCIENCE CENTRE

Mijnbouwstraat 120, Delft

www.tudelft.nl

Beleef de echte wetenschap in het Science Centre Delft!

Permanent

Het Science Centre Delft keert de TU Delft binnenstebuiten en laat zien welke plek techniek en wetenschap in de samenleving innemen. Zo presenteert het Science Centre in het derde kwartaal van 2011 o.a. een unieke flightsimulator gebaseerd op de echte 'Simona' van faculteit Lucht- en Ruimtevaart. Ook zal de werkplaats in gebruik genomen worden waar bezoekers met dezelfde materialen en machines werken die gebruikt worden door studenten en wetenschappers van de TU Delft.

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

Universiteitsmuseum

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a, Groningen

www.rug.nl/museum

Beyond the Stars. Reis naar de oneindige ruimte

t/m 23 januari 2012

Hoogtepunten van deze tentoonstelling zijn spectaculaire foto's van objecten binnen en buiten ons melkwegstelsel. Dankzij ultramoderne satellieten en telescopen kan de bezoeker kijken naar exoplaneten, supernova's en geheimzinnige sterrenstelsels. Bovendien zijn er op bepaalde tijdstippen planetariumshows in het Kapteyn planetarium met een virtuele ruimtereis, beginnend aan de Groningse sterrenhemel.

Foto: Eveline van Duyl

Artificial: kunstenaars integreren kunst in de vaste collectie

t/m 14 januari 2012

In 2011 zullen vier verschillende kunstenaars op bijzondere wijze hun werk tentoonstellen in de bovenzaal van het Universiteitsmuseum Groningen. Deze manifestatie, getiteld Artificial, is in samenwerking met Kunstbureau Albion Putti tot stand gekomen. Eveline van Duyl exposeert tot 27 augustus 2011. Zij maakt foto's en sculpturen. In haar werk is de mens het onderwerp. Haar fascinatie voor de dunne scheidslijn tussen leven en dood is te zien in deze tentoonstelling. www.evelinevanduy.com

UNIVERSITEIT LEIDEN

Universiteitsbibliotheek

Witte Singel 27, Leiden

www.bibliotheek.leidenuniv.nl

Poste restante. De brief in de zeventiende en achttiende eeuw

22 juni tot medio september

Wie gewend is aan telefoon, e-mail en sms kan zich moeilijk voorstellen dat in vroegere eeuwen de brief het enige middel was om in contact te blijven met verre oorden. Maar een brief was meer dan een bericht van een afwezige geliefde of vriend. Wetenschappers bediscussieerden nieuwe theorieën en gebruikten de brief om hun ideeën te verspreiden. Brieven hadden bovendien een grote invloed op de ontwikkeling van de taal. En hoe bereikte een brief zijn bestemming voor de komst van TNT? De tentoonstelling schenkt uitgebreid aandacht aan deze aspecten aan de hand van de vele duizenden brieven in de Universiteitsbibliotheek, van beroemde en minder beroemde personen, van kattenbelletjes tot uitgebreide verhandelingen, van lang verwachte tot nooit verstuurd brieven.

'Apolonia': Erwin Olaf, Apolonia, 2009, uit de serie De la Laboral, Gijón, 43 x 36 cm, coll. Bijzondere Collecties, Universiteitsbibliotheek Leiden. Een fotowerk dat Erwin Olaf eerder maakte op basis van historische - in dat geval Spaanse - schilderkunst

Fototentoonstelling rond Erwin Olaf

Najaar 2011, data nog niet bekend

Fotograaf Erwin Olaf werkt in opdracht van de Bijzondere Collecties van de Universiteit Leiden en Museum De Lakenhal in 2011 aan een monumentaal historiestuk en een zestal fotografische figuurstukken en stilleven rondom het thema Leidens Ontzet. Het historiestuk (van ruim twee bij drie meter) rond het drama van de honger en de pest zal dit najaar te zien zijn in de tentoonstelling Leidens Ontzet in De Lakenhal. De 6 figuurstukken en het historiestuk op kleiner formaat zullen in de tentoonstellingsruimte van de Leidse Universiteitsbibliotheek te zien zijn.

UNIVERSITEIT MAASTRICHT

Universiteitsbibliotheek

Grote Gracht 90-92, Maastricht

www.maastrichtuniversity.nl

Kunst- en Erfgoedroute van de Universiteit Maastricht

Vanaf juni 2011

De Kunst en Erfgoedcommissie (KEC) van de Universiteit Maastricht lanceert in

juni 2011 in het kader van het lustrumjaar een kunst- en erfgoedroute om het publiek kennis te laten maken met de kunst en de gebouwen van de Universiteit Maastricht. De route gaat niet alleen langs de monumentale universitaire panden in de binnenstad, maar ook langs de moderne gebouwen aan de andere kant van de Maas, in Randwyck. Zowel medewerkers als mensen van buitenaf kunnen zo een goede impressie krijgen van de kunst- en erfgoed-schatten die de Universiteit Maastricht rijk is. Bedoeling is om tijdens deze kunst en erfgoed route aandacht te geven aan wisselende exposities: de zogenaamde *art en erfgoed spots*. De route is zelfstandig te lopen of te fietsen, maar er komen ook speciaal hiervoor opgeleide gidsen.

<http://www.art-maastrichtuniversity.nl/NL/kuntroute.html>

UNIVERSITEIT UTRECHT

Universiteitsmuseum

Lange Nieuwstraat 106, Utrecht

www.museum.uu.nl

Master the Universe!

t/m 4 september 2011

Ga mee op expeditie met Nobelprijswinnaar Gerard 't Hooft naar de wereld van het extreem kleine, koude, snelle en zware op zoek naar een theorie van alles. Aan boord van een ruimteschip reis je langs natuurkundige fenomenen die je voorstellingsvermogen te boven gaan. Schiet met deeltjes in het Quantumlab en onderga een kosmische regenbui.

De 3MV deeltjesversneller

Semi permanent

Altijd al eens een deeltjesversneller in het echt willen zien? Het is mogelijk in het Universiteitsmuseum Utrecht. In de kleine tentoonstelling 'De 3MV deeltjesversneller, met een knal tot de kern', wordt één van de zwaarste en grootste objecten van het Universiteitsmuseum getoond: de vier meter lange 3MV Van de Graaffgenerator uit 1958.

SONNENBORGH MUSEUM & STERRENWACHT

Zonnenburg 2, Utrecht

www.sonnenborgh.nl

Ruimtebeelden II

t/m 1 juli 2012

Ruimtevaartuigen leggen miljarden kilometers af om ons heelal te fotograferen. Bekijk de scherpste close-ups van onze planeten. Op beelden vastgelegd door NASA en ESA zie je ruige landschappen van Venus en Mars, vulkanen op de Jupitermaan Io en de fascinerende ringen van Saturnus.

COLOFON

De Stichting Academisch Erfgoed is een samenwerkingsverband van de Universiteit van Amsterdam, Technische Universiteit Delft, Technische Universiteit Eindhoven, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Universiteit van Maastricht, Universiteit Utrecht,

De deadline van nummer 31 is 14 september 2011.
Redactie: Esther Boeles & Monique Goemans
Redactieadres: Postbus 19185, 1000 GD Amsterdam
e-mail: sae@uva.nl
Grafisch ontwerp: Studio Joyo BV
ISSN 15696154